DOMOVINA

Štev. 38. V Ljubljani, 8. novembra 1918. Leto I.

Država Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Pred našimi očmi se ustvarja svobodna Jugoslavija. Na razvalinah stare habsburške monarhije so svobodne nekdanje avstrijske jugoslovanske pokrajine. V Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu in Splitu imamo narodne vlade, nad katerimi stoji naš vrhovna oblast Narodno Vječe v Zagrebu. Srbija in Črnagora sta očiščeni sovražnika in že prehajajo srbske in zavezniške čete preko Save in Donave, da napravijo v naših krajih red in mir in osvobodijo, če drugače ne bo šlo, z orožjem v roki jugoslovansko zemljo v nekdanji ogrski državi.

Nova enotna narodna država nastaja in stare pokrajinske meje, ki so dosedaj delile enotni narod v razne dežele, padajo. Ne bo majhna naša država. Spadale bodo k njej skoro vsa Koroška, vsa Spodnja Štajerska in del srednje Štajerske, Kranjska, Primorska, Dalmacija, Bosna, Hercegovina, jugoslovanski del Ogrske (Banat, Bačka, Medjimurje in Prekmurje) Srbija z Macedonijo in Črnagora ter morda tudi severni del Albanije. Našo severno mejo bodo tvorili približno kraji Naborjet v Kanalski dolini, Šmohor v Zilski dolini, Plajberg zapadno Beljaka, Št. Vid nad Gosposvetskim poljem, Lipnica 30 km južno od Gradca in reka Raba na Ogrskem. Država S. H. S. bo imela približno 270.000 km, površine. To je toliko kot 27 kranjskih dežel, ali za 3 Kranjske manj kot vse prejšnje avstrijske dežele skupaj. Sedanja Italija je le za približno 1 in pol Kranjske večja.

Prebivalcev bo štela Jugoslavija okoli 14 milijonov; vsi so Jugoslovani, le okoli 600.000 bo drugorodcev in sicer Nemcev okoli 100.000, Lahov okoli 290.000 in Madjarov okoli 200.000, toliko seveda le, če vpoštevamo dosedanje avstrijsko štetje. Ako vpoštevamo dosedanja jugoslovanska plemena, bo Slovencev okoli 1 milijon 600 tisoč, Hrvatov 3 milijone 400 tisoč, Srbov 7 milijonov in mohamedanskih Srbohrvatov okoli 800 tisoč.

Meje nove države še niso določene, še manj priznane od sosedov. To bo storila šele mirovna konferenca. Do tega časa bomo morali prestati še mnogo bojev in nevarnosti za naše meje, ter premagati obilo zaprek in težav.

Na zapadu nam skuša odtegniti Italija kolikor mogoče veliko našega ozemlja. V Italiji še ni popolnoma premagana politika imperializma. Prav pretekli teden smo se o tem prepričali, ko je bilo sklenjeno premirje med Avstroogrsko in Italijo in je bilo določeno, da imata Italija in ententa pravico zasesti celo Primorsko, del Kranjske do Idrije, Logatca, Postojno in kranjskega Snežnika ter celo Dalmacijo. S solzami v očeh so gledali naši ljudje, kako so zasedli Lahi Trst in Reko in kako so prihajale laške posadke v Logatec, Postojno itd. Ne tarnati, ne obupavati. To zasedenje ni trajno in bo trajalo le do konca mirovne konference. Italiji je priznala ententa v londonski pogodbi v resnici te naše pokrajine, toda priznal jih ni Wilson in Italija je dobila pravico zasedenja teh dežel le napram Avstro-Ogrski, ne pa napram naši narodni državi. Wilson ne bo odstopil od svojih načel glede narodnostnega vprašanja in zato smemo biti prepričani, da naše ozemlje ostane naši državi. Negotovost glede tega bo kmalu razpršena. Ko se vrneta naša delegata dr. Korošec in dr. Žerjav iz Švice, bomo gotovo izvedeli, pri čem da smo.

Tudi na severni meji, ki je deloma popolnoma ponemčena, bomo imeli še boje z nemško Avstrijo; toda tamkaj bo lažje in prebivalstvo bo sililo, zavedajoč se, da mu je zagotovljeno v Jugoslaviji boljše in lažje življenje kot v preostali Avstriji, k nam. Za meje proti Ogrski bo pa morda morala odločevati še meč in vojaška sila.

Ne strašimo se nobenih težav in zaprek. Vse bomo premagli, če se oklenemo Jugoslavije z ljubeznijo in požrtvovalnostjo! Pokazali smo, da jo glasno znamo ljubiti. Sijajno smo zanjo manifestirali. Pokažimo sedaj, da znamo zanjo tudi delati. Stara Avstrija je bila za nas kruta mačeha in zato smo jo sovražili kot zaničevani pastorki. Naša brezbrižnost napram državi mora sedaj prenehati. Kar delamo sedaj, kar dajemo državi, delamo zase, dajemo sebi. Ako nas kliče sedaj narodna vlada pod orožje, jo moramo ubogati. Saj zahteva to le zato, da varujemo samega sebe. Vojaška dolžnost, dokler je še potrebna, nam ne sme biti v breme, marveč v ponos. Ako bo zahtevala narodna vlada, da ji damo denarnih sredstev, ali živil, jo moramo ubogati. Zopet bomo dajali le sebi. Ničesar več ne pojde preko naših mej, vse ostane doma. Le z žrtvami in ljubeznijo moremo graditi trden temelj veselejše bodočnosti in srečnejši prihodnjosti svojim otrokom in vnukom. B.

Kranjski deželni odbor razpuščen.

Narodna vlada SHS v Ljubljani je razpustila deželni odbor kranjski. Njegove posle prevzame začasno posebna komisija, kateri je poverjena tudi likvidacija deželne uprave. Za revizijo gospodarstva dosedanjega deželnega odbora se imenuje posebna revizijska komisija z zelo obsežnimi pooblastili.

Dotično naredbo narodne vlade priobčimo, čim bo razglašena.

Poziv poverjenika za finance narodne vlade SHS v Ljubljani.

Na stavljena vprašanja se pojasnjuje, da so stara plačilna sredstva, zlasti bankovci avstro - ogrske banke, v veljavi in se naj od vseh uradov sprejemajo. V polni meri je v veljavi od dr. Korošca izdani poziv, naj se vlaga denar v domače denarne zavode, ki ga naj dajo Narodni vladi na razpolago. Glavno plačilno mesto je deželno finančno ravnateljstvo v Ljubljani. Izplačevanje kupona, obresti vojnega posojila je ustaviti. Papirji vojnega posojila naj se ne sprejemajo v plačilo davkov. Ker so tuje banke vsled lastne kratkovidnosti deloma umaknile svojo denar iz našega denarnega trga, je za vsakogar koristno, da svoj denar spravi v promet, oziroma ga naloži, ker bode vsled velike porabe plačilnih sredstev sedaj na vrednosti pridobil. Podpore rodbinam naj se le v opravičenih slučajih izplačujejo. Za prebitke javnih blagajn naj se do domnevne lastne potrebe vpoštevajo domači varni denarni zavodi, presežki gotovine naj se pošljejo deželnemu finančnemu ravnateljstvu v Ljubljani. Pri izplačevanju je potrebna največja natančnost in varčnost. Korist države veleva, da se plačilna sredstva brez potrebe ne izvažajo.

Poziv poverjeništva za promet.

Ker bo naša država potrebovala izredno veliko število uradništva za prometno službo, se pozivljajo vsi reflektanti za uradniško - prometno službo (pri železnicah, pošti in brzojavu), da se nemudoma priglase pri poverjeništvu za promet, da se v kratkem otvorijo tozadevni tečaji.

Ljubljana, dne 7. novembra 1918.

Dr. Pestotnik
poverjenik Narodne vlade za promet.

Plemenska živina.

Plemenska živina švicarske rjave pasme, ravnokar dospela iz Švice, se prodaja na Počivalnikovi pristavi za Trnovim. v Ljubljani. Kdor želi imeti posebno dobro vrsto brejih krav izvirne mlečne živine, naj se takoj potrudi na to mesto odprodaje, dokler je še kaj te živine na razpolago.

Oddelek predstojništva za kmetijstvo.
Poverjenik: prelat **A. Kalan** l. r.

Stiki med Nemčijo in Rusijo pretrgani.

Berolin, 6. novembra. (Koresp. ur.) Kakor javljajo listi, je ruski poslanik Joffe snoči najbrže zapustil Berlin z vsem poslaniškim osobjem in se vrnil v Moskvo.

Državljani!

Širijo se vznemirjajoče vesti, da nas hočejo bivši avstrijski generali presenetiti in našo svobodo kršiti. Narodna vlada Vas nujno opozarja na to, da se ne dajte premotiti po teh neosnovanih govoricah.

Preko naše zemlje mora v nekaj dneh čez 400.000 mož umikajoče se bivše avstrijske armade. Ako ta armada izgubi svoje glave in poveljnike, postane iz nje drhal, kakršna ni še nikdar poplavila naše mile domovine. Tega dejstva se povsem zaveda Narodna vlada, kakor tudi vodstvo soške armade. Enako se ga pa tudi zaveda naša osrednja vlada, Narodno Vječe v Zagrebu, ki je narodni vladi v Ljubljani izrečno ukazala, dovoliti vodstvu soške armade začasno bivanje v Ljubljani. Danes dopoldne je predsednik Narodne vlade po njenem naročilu obravnaval s poveljnikom soške armade. Ta mu je slovesno izjavil, da priznava neodvisno suvereno države SHS in da je njegov posel v deželi edinole ta, da skrbi za redno in hitro umikanje njemu podrejenih čet ter da hoče vse svoje korake napraviti le sporazumno z Narodno vlado.

Državljani!

Stoletja ste prenašali tujce na domačih tleh. Potrpimo še zadnjih 14 dni, da pojde ta val preko nas in olajšajmo vojakom soške armade kot svobodnim državljanom njih narodnih držav prosto pot v njih svobodno domovino.

Ljubljana, dne 5. novembra 1918.

Narodna vlada SHS v Ljubljani.

Josip Pogačnik, predsednik.

dr. Janko Brejc,	**dr. Karl Verstovšek,**	**dr. Pavel Pestotnik,**
Dr. Vekoslav Kukovec.	**ing. Vladimir Remec,**	**dr. Lovro Pogačnik,**
dr. Vl. Ravnihar,	**dr. Karl Triller,**	**dr. Anton Brecelj,**
prelat Andrej Kalan,	**dr. Ivan Tavčar,**	**Anton Kristan.**

Županstva! Pozor!

Stojimo neposredno pred trenutkom, ko se bodo pričeli ostanki nekdanje avstrijske vojske pomikati čez naše pokrajine. Vojaška in prometna uprava Narodne vlade se sicer z vso energijo trudi, da bi se ta pehota kolikor mogoče spravila po železnici za meje naše jugoslovanske države. Vzlic temu pa bo moralo dosti kolon peš marširati po dolinah in vaseh naše dežele. Opozarjamo župane in vse rojake, da naj priskočijo tem kolonam na pomoč in da naj jim rade volje pripravijo živila, kolikor se jih bo zahtevalo. Fižol, krompir, kaša, ješprenj in druge take reči naj se nikomur ne smilijo. Župani in vsi občani naj v tem oziru store, kar se bo od njih zahtevalo, da se s tem preprečijo rekvizicije od strani vojaštva. Vsak naj položi žrtev, ki se od njega zahteva, ker le s tem si bo obvaroval svoje premoženje in morda še celo svoje življenje. Če bi vsled dajatev prišla poznejša aprovizacija v nevarnost, se je že sedaj vse preskrbelo, da dobimo iz ententnih držav potrebno podporo. Prosimo in rotimo vsa županstva, da postopajo tako, kakor smo jim svetovali.

Dr. Ivan Tavčar.

Oddaja živine.

Narodna vlada S. H. S. v Ljubljani je sklenila, da ostanejo vsa dosedanja zakonita določila in dosedanji oblastveni ukazi glede prometa z živino v moči tudi še za naprej. Vnovčevalnico za živino in mast v Ljubljani je prevzela Narodna vlada S. H. S. in bo ta delovala nadalje kot dosedaj, vsled česar ostanejo vsa določila in naloge »Vnočevalnice za živino in mast« tudi odslej v moči. Vnovčevalnica za živino in mast obdrži torej monopol za nakup klavne živine in ima pravico predlagati tudi prisilne rekvizicije pri političnih oblastvih. Tudi glede plemenske živine ostanejo dosedanja določila v veljavi. Kdor bi se ne pokoril dosedanjim zadenejo iste kazenske posledice kot za konom in oblastvenim ukazom, tega začasa prejšnje vlade.

Kmetovalci! Narodna vlada S. H. S. v Ljubljani Vas pozivlja, da v teh težkih časih storite vse potrebno, da dobi »Vnovčevalnica« za ljudsko prehrano potrebno živino. Živino bodo določevali za oddajo zaupniki »Vnovčevalnice«, in sicer na tisti način, kot so jo določevali prej. Kmetovalci, oddajte zaupnikom »Vnovčecalnice živine«, ki jo morete količkaj pogrešati. Ako se ne bi dobilo za civilno prebivalstvo dovolj klavne živine, bi utegnili nastati nemiri, kar bi bilo v splošno škodo in splošno nevarnost. Dobave živine za armado odpadejo, ter bo itak treba odslej manj živine oddajati, kot je bilo treba prej. Kar pa bo zahtevala »Vnovčevalnica« živine, se mora brezpogojno oddati, ker bi se sicer morale vršiti neljube rekvizicije po dosedanjem načinu. Narodna vlada S. H. S. v Ljubljani upa, da ne bo potrebno izvrševati prisilnih rekvizicij, ter da bo ljudstvo samo uvidelo, da je treba ljudsko prehrano vzdržati. Vnovčevalnica bo storila kot dosedaj tudi v naprej vse, da se živinoreja ohrani in tudi pospešuje, ter da se ne bo jemala živina, ki je za pleme brezpogojno potrebna.

Narodna vlada S. H. S. v Ljubljani.
dne 5. novembra 1918.
Poverjenik za prehranno:
Dr. Ivan Tavčar s. r.

Objava glede vojaških konj.

Ogromno število konj, ki je prišlo in prihaja v naše ozemlje, tvori ogromno narodno premoženje, glede katerega bo naša vlada morala obračunati z drugimi, zato je nujno potrebno, da se to narodno premoženje ohrani, s tem pomnoži državni zaklad in svoječasno obdrži vrednost državnih popirjev in popirnatega denarja. Vsem občinam bodi patrijotična dolžnost, konje in vozove od vojaštva prevzeti proti potrdilu in konje na eden ali drug način spraviti v oskrbo, da se njih vrednost ohrani. Cene vseh konj, vozov in vprežne oprave se bodo uredile o priliki klasifikacije konj, ki se bo takoj odredila, ko nastane količkaj reda. Te cene bodo take kakor bo tistikrat vrednost denarja. Vsak državljan SHS imej do naše države zaupanje, da ne bo prav nič oškodovan. Vnovič opozarja podpisani poverjenik, da so vse kupčije z vojaškimi konji neveljavne, ki niso izvršene po oddelnemu zaupniku, ritmojstru Teuberju, oziroma po kakem njegovem pooblaščencu. Ritmojster Teuber ima dalekosežno pooblastilo glede ureditve prometa s konji. Pravilno prodani konji morajo imeti na levi sprednji nogi užgano črko S in kupec mora imeti v roki potrdilo o plačani vsoti, oziroma izkaz, da je sprejel konja začasno brezplačno proti zaveznemu pismu. Župani imajo pravico konje in vozove, ki ostanejo v njih občinah, prevzeti in oddati v oskrbo proti potrdilu ter voditi natančen zapisnik o oddanih konjih, v katerem bodi zapisano ime prejemnika in kolikor mogoče natančen popis konja. Prodaja konj, vozov in vprežne oprave potom županov

je pa strogo prepovedano. Ob priliki klasifikacije koni bo prinesti s seboj vse listine in seznamek koni. Kdor je dobil kakega vojaškega konja, voz ali sploh kakšno vojaško stvar in se ne izkaže, da je vse to dobil poštenim potom, bo strogo kaznovan. Kaznovan bo tudi vsak tisti, ki ne naznani nerednost, ki mu je znana. Pravico izdajati potrdila za oddane konje, vozove in opremo imajo za sedaj sledeči: 1. Vsi župani. 2. Vse politične oblasti. 3. Ritmojster Teuber. 4. Vojaški organ, ki oddaja konje v artilerijiski vojašnici v Ljubljani. 5. Začasno v Latermanovem drevoredu (Tivoli) delujoča komisija. 6. Poveljnik konjske bolnice v Kranju. Pravico konje končnoveljavno prodajati pa imajo le ritmojster Teuber za celo Jugoslavijo, višji živinozdravnik Bosnič za konjsko bolnico v Kranju kakor tudi vse oblasti, ki imajo v to svrho poverilo od Oddelnega predstojništva za kmetijstvo narodne vlade SHS v Ljubljani. Kdor najde konja brez gospodarja okrog letati, ga mora takoj ujeti in pristojnemu županstvu oddati, ki mora skrbeti za njegovo oskrbo, oziroma ga hitro oddati proti potrdilu v oskrbo. Stroške za zbiranje konj in za oskrbo bo svoječasno po določenem tarifu povrnilo podpisano predstojništvo. Od te naredbe so izvzeti žrebci v žrebčarni v Ormožu, kjer poveljuje nadživinozdravnik Rebernak in konji v žrebetiščih okoli Krapja, kjer poveljuje podpolkovnik Kraus. — Oddelno predstojništvo za kmetijstvo narodne vlade SHS. Poverjenik: prelat Andrej Kalan l. r.

Ukaz Narodne vlade SHS.

v Ljubljani z dne 5. novembra 1918, štev. 86.171 o prepovedi izvažanja živil in drugih gospodinjskih potrebščin.

Narodna vlada S. H. S. v Ljubljani zaukazuje:

§ 1. Izvažati živila in druge gospodinjske potrebščine preko mej Jugoslavije je prepovedano.

§ 2. Prestopke tega ukaza kaznujejo politična okrajna oblastva z globo do 5000 kron ali z zaporom do treh mesecev. Zasežene reči zapadejo v prid državi.

§ 3. Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Poverjenik za prehrano:
Dr. Ivan Tavčar s. r.

* * *

Prevzemne cene za žito, fižol in krompir ter o razpošiljanju teh živil.

Poverjenik za prehrano dr. Tavčar razglaša: Žitni zavod v Ljubljani bo plačeval odslej kmetovalcem za oddano žito, fižol in krompir naslednje prevzemne cene za 1 kilogram: pšenica 1 K, rž 1 K, ječmen 1K, oves 1 K, koruza 1 K, ajda 1 K, fižol 2 K, krompir 60 vinarjev. Te cene veljajo le za zdravo blago, ki se odda prostovoljno. Za blago, ki se odvzame s silo, se zniža prevzemna ce na za 50%. Dosedanje prevoznice za pošiljanje žita, mlinskih izdelkov, sočivja in krompirja se razveljavljajo ter veljajo od sedaj naprej le prevoznice, ki jih izda žitni zavod v Ljubljani.

* * *

Promet s sadjem in najvišje cene za sadje.

Razglas poverjenika za prehrano dr. Tavčarja. Vsi dosedanji ukazi in predpisi, ki uravnavajo promet s sadjem in določajo najvišje cene za sadje, se razveljavljajo. Odslej je promet s sadjem prost. — Prepovedano je le izvažati sadje preko mej Jugoslavije.

* * *

Kuhanje žganja za domačo potrebo.

Poverjenik za prehrano dr. Tavčar je izdal to-le naredbo: Kuhanje žganja za domačo potrebo iz že namočenega sadja je za naprej brez posebnega oblastvenega dovoljenja dovojeno.

Poziv kmetovalcem!

Stradajoči meščani, delavci in otroci vas kličejo v tej resni uri na pomoč. Ne trpite, da bi vaši sodržavljani, ki ravnotako vsak deluje v svojem področju za skupni blagor, trpeli glad in težko pomanjkanje.

Kmetovalci! Dajte, kolikor morete od svojih pridelkov odtrgati si od ust, da ne podleže vaš brat vsled lakote in pomanjkanja v času, ko vsak ponosno in s srečo v srcu doživlja veličastno rojstvo nove lepše domovine.

Zaupniki žitnega zavoda v Ljubljani bodo prihodnje dni po deželi pobirali žito, sočivje in krompir za tiste državljane Jugoslavije, ki nimajo sami potrebnega živeža in niti zrno ne pojde preko mej jugoslovanske države.

Iz seje Narodne vlade SHS

v Ljubljani dne 6. novembra 1918.

Navzoči: Vsi člani vlade, oziroma njih namestniki. Predsednik Pogačnik poroča, da je zaprisegel za Narodno vlado došle vojake 17. pešpolka. Pri njem se je zglasila deputacija srbskih častnikov, ki so prišli v Ljubljano, in je pozdravila Narodno vlado. Deputacija srbskih častnikov se je zglasila med sejo Narodne vlade, ki jih je sprejela v narodnoobrabno službo na čelu navzočih srbskih vojakov. — Narodna vlada sklene, da sprejme za dobo potrebe v svojo službo češko legijo, broječo približno 3500 mož, in jo plača enako kakor domače vojaštvo. Določijo se plače vojaštvu. Plačajo se samo tisti vojaki, ki dejansko vrše službo. — Domači polki in kadri naj se kar mogoče demobilizirajo, posebno častniki, ki ne vrše službe. — Poslanec dr. Vukotić piše z Dunaja, da so se obrnili nanj kot zastopnika Jugoslovanskega kluba laški državni poslanci glede varstva svojih vojakov v jugoslovanski državi. Zaeno poroča željo dunajskih Jugoslovanov, naj ostane po odhodu naših poslancev z Dunaja gori naš zastopnik. Sklene se, imenovati brzojavno dr. Ivana Šveglja za konzularnega zastopnika naše Narodne vlade SHS na Dunaju. — Območje odvetniške zbornice Kranjske, finančne prokurature v Ljubljani se razširi na vse območje Narodne vlade SHS v Ljubljani. Sedež inženirske zbornice se prenese iz Trsta v Ljubljano in njen delokrog razširi na vse ozemlje Narodne vlade SHS v Ljubljani. — Okrajnim glavarstvom se dajo navodila, kako se pospeši prehod armade skozi naše ozemlje in zabrani plenjenje, bodisi od strani našega prebivalstva, bodisi od strani tujega ljudstva. — Pisma se morajo do preklica oddajati odprta in morajo nositi natančen naslov pošiljalčev, sicer se ne bodo odpošiljala. Poštni zavitki se začasno ne sprejemajo, izvzemši uradne spise in časopisje. — Italijanski vojaki so začeli dohajati v naše kraje, da nadzirajo izvršitev pogojev za premirje. Narodna vlada SHS pošlje k njim svoje parlamenterje. — Na predlog poverjeništva za poljedelstvo se sklene:

1.) Dosedanja c. kr. kmetijska družba izpremeni naslov in se imenuje: »Slovenska kmetijska družba«. Svoje delovanje raztegne na vse ozemlje Narodne vlade SHS v Ljubljani.

2.) Narodna vlada potrdi za predsednika Slovenske kmetijske družbe dosedanjega prvega podpredsednika.

3.) Cene žita (rži, pšenice, ječmena in ovsa) se določijo enotno na 1 K za kilogram, cene fižolu na 2 K za kilogram, cene krompirju na 60 v za kilogram.

4.) Določila za promet s senom in slamo ostanejo v popolnem obsegu v veljavi, tako nasproti občinam in posestnikom, katerim se je dajatev predpisala, kakor tudi nasproti deželni poslovalnici za krmila v Ljubljani, ki ima prevzeti seno in slamo po svojih komisijonarjih. Seno in slama se imata vporabljati tudi naprej za potrebe vojaštva in civilnih porabnikov. Cene ostanejo kakor doslej.

5.) Od 7. novembra naprej so odpravljene mlevske karte.

6.) Častniške patrulje pripeljajo te dni po naročilu Slovenske kmetijske družbe v večje kraje po deželi večje množine konj, da se razprodajo ali dajo posestnikom v rejo potom županstev. — Ljudstvo se ponovno opozarja, da ni dovoljeno kupovati naravnost od vračajočega se vojaštva niti živil, niti blago, ki je državna last.

Začasna ureditev službenih prejemkov narodne vojske.

Poveljniki oddelkov skrbe za redno prehrano in izplačevanje pristojbin častnikov in moštva v lastnem delokrogu in polagajo mesečni račun po dosedanjem načinu.

Pristojbine častnikov ostanejo začasno do nove ureditve neizpremenjene in sicer se bodo izplačevali šaržni prejemki in vojna doklada. Moštvo in poddesetniki dobe štiri (4) krone, šarže od desetnika dalje pet (5) kron dnevno poleg hrane.

Vsak oddelek skrbi za prehrano »in natura« tudi za častnike. Relutum za preskrbo znaša za vse vojaške osebe brez razlike šest (6) kron dnevno. Ta relutum se sme izplačevati samo onim, ki imajo v kraju službe družine ali stanovališče, pri katerih se lahko prehranjujejo. Onim, ki nimajo prilike udeležiti se skupne vojaške prehrane, ali pri svojcih, se sme izplačati dnevno devet (9) kron. Poveljniki oddelkov imajo skrbeti za to, da se oni, katerim se izplačuje relutum, ne udeleže vojaške prehrane. Potrebo izplačevanja in zaračunjenja reluta ter, da se dotični ne more udeležiti in ne udeležuje skupne prehrane, mora poveljnik potrditi v računskem izkazu.

Kupovanje živeža in materijala je do nadaljnih ukazov strogo prepovedano. Ker je v Ljubljani in večjih krajih dovolj zalog, zahtevajo poveljniki potrebne stvari pri vojaških zalogah s pobotnico po dosedanjem načinu.

Pripadniki gorskega strelskega polka št. 2!

Poverjenik za narodno obrambo ukazuje: Vsa županstva se opozarjajo, da pošljejo vse pripadnike gorskega strelskega polka št. 2 in črnovojniškega polka št. 27 nemudoma h kadru v Ljubljano. Javiti se mora vsak pri polkovnem poveljništvu v Spod. Šiški.

Kader 17. pešpolka.

Kader 17. pešpolka se je pripeljal včeraj popoldne ob 5. v Ljubljano. Skoro vsak vojak je nosil malo trobojnico. Na čelu so jezdili Sokoli. Pozdravil jih je poveljnik Pour, z balkona deželnega dvorca pa ljubljanski župan dr. Tavčar, rekoč, da so se vrnili srečno po dolgem času v novo domovino, katera pa potrebuje še njihove pomoči, zato naj vztrajajo še nadalje v obrambi domovine. Z velikim navdušenjem je občinstvo povsodi pozdravljalo domače naše vojake.

Nemci v Jugoslaviji.

Zdi se, da se je sovraštvo med narodi nekdanje Avstrije začelo polegati. Odkar ni več Dunaja, ki bi ščuval in delal zdražbo, odkar so narodi osamosvojeni in neodvisni, in na tem, da tvorijo lastne države, so izginili vzroki trajnega sovraštva. Vsak narod se je odpovedal vladi nad drugim narodom.

Osamosvojitev Jugoslovanov se vrši mirno, skoro bi rekli v prijateljstvu med Slovenci in Nemci. Dočim so se Nemci poprej bali, da jih bomo takoj prvi dan Jugoslavije poklali in pomorili ter oropali, vidijo sedaj, da se jim niti las ne skrivi. V Ljubljani hodijo med manifestajočo množico neovirano. Nihče se ne spodtika nad njimi, četudi govore poprej toliko osovraženo nemščino. Na niti eni trgovini se ni razbilo steklo. Celo kazina je ostala popolnoma cela.

V državi Slovencev, Hrvatov in Srbov bo živelo tudi še nadalje nekaj desettisočev Nemcev, večinoma ob severni jezikovni meji. Ako hočejo, da bodo živeli z nami v miru in ako hočejo, da bo ostalo razmerje med našo državo in Nemško Avstrijo prijateljsko, potem je potrebno, da se uživijo v nove razmere in priznajo vse posledice, ki izvirajo iz tega, da smo se osamosvojili in ustanovili lastno državnost.

Tri vrste Nemcev živijo pri nas. Prvi so pravi Nemci, Nemci po rojstvu. Teh je silno malo. Tem bomo priznali vse narodne pravice, ki gredo manjšinam. Pravico imajo do svobodnega kulturnega in gospodarskega razvoja. Dobili bodo toliko nemških šol, kolikor je zanje potrebno. Vse one nemške šole pa, ki so jih morali danes pohajati Slovenci, da so sploh imele kaj dijakov, ali ki so jih avstrijska država in Nemci le umetno vzdržavali, te bodo prenehale. Potujčevalnic v Ptuju, Celju, Mariboru, Ljubljani in drugod ne moremo pustiti. Schulvereinske šole bodo morale povsod izginiti. Pri nas bodo morale obstajati le državne šole.

Drugo vrsto Nemcev tvorijo nemški uradniki. Ž njimi nas je hotela avstrijska vlada ponemčiti, ž njimi je ustvarjala nemške jezikovne otoke in nemške manjšine po vsem našem ozemlju. Tega mora biti odslej konec. V Nemški Avstriji so sklenili, da je nenemško uradništvo, kolikor ga je sploh ondi, predvsem na Dunaju, na razpolago narodnim državam. To se pravi, naznanili so našim uradnikom na Dunaju in drugod, da jim je služba odpovedana, in da naj se pripravijo za odhod v Jugoslavijo.

Prav isto velja za nemško uradništvo pri nas. Tudi njim moramo odpovedati službo, kajti prvič mora biti v narodni državi uradništvo narodno in drugič ne moremo trpeti, da bi krepili in tvorili nemški uradniki nemške manjšine. Vsa nemškutarska mesta na Spod. Štajerskem in Koroškem na ta način izginejo. Odprava nemškega uradništva ne bo mogoča povsod takoj. Treba je slovenskih naslednikov, ki so sedaj še v vojni, ali pa še neizvežbani, ali v tujini. Na drugi strani pa imamo z mnogimi poštenimi in mirnimi nemškimi uradniki potrpljenje. Težko jim bo dobiti službo v Nemški Avstriji, kjer se bodo zbirali nemški uradniki iz cele nekdanje Avstro - Ogrske in kjer jim bodo delali nemški oficirji in generali hudo konkurenco. Te lahko obdržimo, dokler si ne dobe drugod službe, seveda, če so popolnoma zmožni slovenskega jezika. Z vso odločnostjo pa zahtevamo takojšnjo odstranitev onih nemških uradnikov, ki so bili priznani hujskači in slovenožrci. Za te ni mesta med nami. Ti bi hoteli še nadalje hujskati. Mislimo, da bo Narodna vlada to tudi takoj izvedla.

Tretja vrsta »Nemcev« obstoji iz narodnih odpadnikov. V narodne odpadnike jih je vzgojila nemška šola in tuje uradništvo. Vseh narodnih odpadnikov ne odklanjamo, obratno hočemo jih pridobiti narodu nazaj. Zato moramo takoj ustanavljati povsod, zlasti ob mejah, slovenske šole z narodnim učiteljstvom. To velja v prav posebni meri za Koroško, kjer je ljudstvo še nezavedno, kjer ga je nemštvo s silo potlačilo na tla. Vse ono kmečko ljudstvo, ki se je dosedaj prištevalo k »deutsch - freundlich« Slovencem ali celo že Nemcem, bo v kratkem pridobljeno nazaj.

Pametni Nemci morajo upoštevati vse te razmere. Seveda jim bo spočetka težko, kajti vajeni so bili gospodovati in nas tlačiti. Toda spoznati morajo, da je sedaj tega konec. Na drugi strani bodo pa tudi spoznali, da bodo življenjski pogoji zanje v Jugoslaviji boljši kot v Nemški Avstriji in zato bodo radi ostali v Jugoslaviji kot manjšina, a kot zvesta, državi vdana manjšina. Za razvoj take manjšine bo moderna država SHS vedno skrbela.

I. B.

Jugoslovanski delegati v Švici.

Češki odposlanci, kateri so se vrnili dne 5. novembra iz Švice v Prago, so poslali o naših odposlancih sledeče poročilo: Dr. Korošec, dr. Čingrija in dr. Žerjav se nahajajo še vedno v Švici, kjer ostanejo še nekaj časa raditega, ker je dr. Trumbić zadržan in dosedaj še ni mogel tja priti. Vsi odposlanci so zdravi in pošiljajo pozdrave. Pogajanja z zastopniki zavezniških držav potekajo ugodno. V začetku so naleteli na različne težkoče, katere so pa že skoro docela premagane, ter upajo, da pride v najkrajšem času do popolnega sporazuma. Naš narod naj bo popolnoma pomirjen in naj zaupa svojim odposlancem, kateri bodo zastopali vestno njegove koristi in jih varovali. Podrobnosti še ni mogoče navesti, to pa je gotovo, da naša stvar stoji dobro in so nam ameriška, francoska in angleška vlada zelo naklonjene.

Umik z italijanske fronte.

se razvija vedno groznejše. Ogromne mase se vale po Goriški, Kranjski, Koroški na Štajersko in dalje proti severu in vzhodu. Italijani pritiskajo za bežečimi četami in jim odjemljejo topove, materijal in love moštvo. Sedaj je ujetih že nad 300.000 vojakov bivše avstroogrske armade in uplenjenih nad 5000 topov. Nered je vedno večji. Umikanje na Kranjskem dirigirajo češki legijonarji pri Vrhniki tako, da je izostal naval na Ljubljano in se pomikajo čete severovzhodno mesta. Trajalo bo umikanje še več tednov. V Ljubljani, po Kranjskem in drugodi pomagajo pridno Čehi, Poljaki, Srbi in Italijani. Te dni je prišlo v Ljubljano par sto srbskih častnikov, bivših ujetnikov, ki ostanejo deloma tu, drugi odidejo na srbsko bojišče.

Italijanski dan v Trstu.

Iz Trsta. V sredo, 30. oktobra je bil za Italijane v Trstu veliki dan. Iz stolnice sv. Justa so doneli zvonovi, z magistrata je plapolala velikanska trikolora. Vesela množica je glasno in razposajeno hodila gor in dol po korzu in se naposled vsula vsa proti obrežju na pomole. Ko so šli mimo magistrata, so gledali na trikoloro in vsklikali: Finalmente, končno vendar! Sodrga je rjula. Nam Slovanom se je krčilo srce. Naši sodeželani so pozabili, da smo mi baš tako željno pričakovali odrešenja, kakor oni, pravzaprav še bolj, ker smo več trpeli. Koliko Jugoslovanov je trpelo po ječah, bilo ustreljenih in obešenih... Dogajali so se obsodbe vredni slučaji, da so trgali našim fantom slovenske znake, našim okoličanom so silili italijanske znake, v tramvaju je bil neki italijanski gospod zapretil slovenskemu dijaku, da ga vrže iz tramvaja, ako ne odstrani slovenskega znaka. Kako drugače so govorili z nami zlasti inteligenca, v času vojne vsaj doslej. Sedaj pa popoln preobrat. Italijani so zasedli Trst in italijanski guverner vlada med nami po italijansko. Ali tudi tega bo konec. Mi ne obupavamo, marveč zaupamo ententi in Wilsonu. Za svobodo gre in ne za potlačenje naroda!

Srbi prekoračili Savo.

Zagreb, 4. novembra. Sem je dospela danes vest, da so srbske čete prekoračile Savo. Tam jih je pozdravil delegat krajevnega odbora Narodnega vjeća v Osjeku ter je srbska vojska in njen poveljnik, kapitan Petrović poslal z njegovim posredovanjem pozdrave Narodnemu vjeću. Vrše se pogajanja, da slede tem srbskim četam močni oddelki.

Mitrovica, 4. novembra. Danes ob 1. popoldne je dospel sem oddelek srbske konjenice. Drugi oddelki slede.

Razkropljena avstrijska vojska na Balkanu.

Sarajevo, 4. novembra. Vojnemu odseku Narodnega vjeća SHS je bila odposlana brzojavna vest, da se nahaja med Mostarom in Črno goro preko 100.000 mož razkropljene avstro - ogrske vojske. Te čete se bodo zbrale ter počasi odposlale preko Metkovića na Trst.

Srbska armada naj pride na pomoč.

Zagreb, 4. novembra. Vrhovna oblast SHS je sklenila,poslati odposlanca k srbski armadi, da jo prikliče na pomoč. Pooblaščenci vrhovne oblasti naj se odpeljejo k srbski armadi z aeroplanom, ali pa, če bi to ne bilo izvedljivo, z železnico in avtomobili. Za pooblaščenca sta bila določena predsednik sabora dr. Bogdan Medaković in dr. Laza Popović ter kot vojaški izvedenec major Perko.

Izpraznenje Belgrada. Kralj Peter zopet v stari prestolici.

Budimpešta, 6. novembra. Izpraznjenje Belgrada je končano. Vojaški poveljnik je oddal mesto bivšemu srbskemu ministrskemu predsedniku Stefanoću. Mostovi čez Donavo so uničeni.

Curih, 6. novembra. Listi poročajo, da je srbski kralj Peter včeraj slovesno vkorakal v Belgrad.

Ceho-slovaška republika.

Praga, 6. novembra. Uspeh čehoslovaških pogajanj v Ženevi je bil ta, da se bo proglasila češka republika, katere prvi predsednik bo profesor Masaryk, ministrski predsednik pa dr. Kramař. »Narodni Listy« poročajo, da bo dobila čeho - slovaška država del vojne odškodnine.

Iz Cehoslovaške države.

Ceho-slovaške legije kličejo na pomoč.

Praga, 5. novembra. V Pragi vlada popolen red. Organizacija čeho - slovaške vojske je s sodelovanjem Narodnega vybora uspela tako daleč, da imamo na Češkem že svojo lastno češko armado, ki mora podpirati sedaj celo nemške pokrajine na Češkem. Na nemški Češki se razširja strahovito boljševiško gibanje. Nemški Narodni svet nima v rokah nobene moči. Ljudstvo samo je proti njemu ter zahteva, da ostane v čeho - slovaški državi. Nemci v mnogih mestih so poklicali Narodni vybor na pomoč ter žele, da pošlje češko-slovaške čete v njih kraj. Warnsdorf so čehoslovaške čete že zasedle. Nemci po večini nočejo pristopiti snujoči se nemški Avstriji, niti nočejo priti pod Nemčijo. Celo v Pragi sami pišejo nemški častniki, da naj Nemci sodelujejo pri zgradbi čeho-slovaške države in da naj se od nje ločijo. Nemci so prišli do spoznanja, da jim bo edino na ta način zajamčen razvoj in napredek.

Narodna vlada v Ljubljani je prevzela v svojo stražno službo močnejše oddelke čeho - slovaške legije pod stotnikom Huso in srbsko legijo pod vodstvom podpolkovnika Stevana Švabića.

Poljska republika.

Berolin, 5. novembra. Na Poljskem je pričakovati vsak hip izklicanja republike.

Poljski legijonarji.

Krakov, 5. novembra. Poljski legijonarji so Krakov zasedli ter odstranili vse avstrijske orle. Nemški vojaki so morali tekom 24 ur zapustiti mesto. Poljski legijonarji so prevzeli trdnjavsko artiljerijo in topove. Tudi Tarnov so Poljaki zasedli.

Pogoji za premirje z Madžari.

Zagreb, 6. novembra. V torek zvečer je dospelo v Belgrad poverjeništvo, ki ima nalog, v imenu madžarskega naroda se pogajati s poveljnikom ententnih čet generalom Espereyem.

Budimpešta, 6. novembra. Pogoji za premirje, ki sta jih v Belgradu prejela predsednik grof Karolyi in minister za notranje zadeve Jaszy od francoskega vrhovnega poveljnika, so ti - le:

1. Madžarske čete se morajo umakniti 15 km za ogrsko mejo, tako da nastane nevtralen pas.
2. Madžari ne smejo podpirati nemških čet ter ne dobe termina za transport, marveč se morajo nemške čete razorožiti in internirati.
3. Madžarskega ozemlja ententne čete ne bodo zasedle.
4. Vrhovni poveljnik Kövös mora zapustiti Novi sad ter oddati poveljništvo generalu Kornhaberju.

Pariz, 6. novembra. Ententa zahteva, da se armada Mackensen, ki šteje 200.000 mož, razoroži. Mackensen je proti temu protestiral, madžarska vlada pa stoji na stališču, da se mora razorožiti, ker je Ogrska nevtralna.

Wilsonov odgovor Nemčiji.

Berolin, 6. novembra. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča: Nota Zedinjenih držav z dne 5. novembra 1918, ki je semkaj prispela po brezžičnem brzojavu, se v prevodu glasi takole:

»V noti z dne 23. oktobra 1918 sem Vam sporočil, da je predsednik svoje dopise na znanje dal z Zedinjenimi državami aliiranim vladam ter jim na prosto dal, da naprosijo, če so voljne dovesti mir pod danimi pogoji in na podlagi označenih načel, svoje vojaške svetovalce in pa one Zedinjenih držav, da naj zoper Nemčijo zavezanim vladam predlože potrebne pogoje za premirje, ki v polni meri varuje interese udeležnih narodov in zavezanim državam zagotavlja neomejeno oblast, da podrobnosti od nemške vlade sprejetega miru zajamčijo in izsilijo, ako smatrajo, da je premirje z vojaškega vidika mogoče. Predsednik je sedaj od aliiranih vlad prejel z opomnjami k dopisom memorandum, ki se glasi takole:

Aliirane vlade so dopise med predsednikom Zedinjenih držav in nemško vlado skrbno pretresle. Izjavljajo, da so pripravljene z nemško vlado na temelju mirovnih pogojev, označenih v predsednikovem nagovoru na kongres z dne 8. januarja 1918, ter na temelju načel, označenih v njegovih kasnejših nagovorih skleniti mir, vendar pa utesnjujejo svojo izjavo z opozoritvijo, da dopušča takozvani pojem svobode morja različne razlage (določila), izmed katerih jih nekaj ne morejo sprejeti. Zato si morajo o tej stvari ob vstopu v mirovni posvet pridržati popolno prostost. Nadalje je predsednik v mirovnih pogojih, ki jih je označil v svojem nagovoru na kongres z dne 8. januarja 1918, izjavil, da se morajo zasedena ozemlja ne samo izpraznjiti in osvoboditi, ampak tudi obnoviti. Aliirane vlade so mnenja, da o zmislu tega pogoja ne more biti dvoma. One ga razumevajo tako, da mora Nemčija vso škodo, ki jo je s svojimi napadi na kopnem, na vodi in v zraku storila civilnemu prebivalstvu aliirancev in njihovi imovini, povrniti.« — »Predsednik mi je naročil, naj sporočim, da soglaša z razlago, ki jo vsebuje zadnji del navedenega memoranda. Nadalje mi je predsednik naročil, naj Vas naprosim, da sporočite nemški vladi, da je maršal Foch od vlade Zedinjenih držav in od aliiranih držav dobil pooblastilo, da naj sprejme dovoljno poverjene zastopnike (?) nemške vlade in naj jim naznani pogoje za premirje.«

Lansing.

Ententni pogoji za premirje z Nemčijo

Zagreb, 6. novembra. (Zagrebški dop. urad.) Ententa je stavila Nemčiji sledeče pogoje za premirje:

1. Nemčija naj odstopi dele bregov Rena in Alzacije-Lorene,
2. mostne branike ob Renu,
3. velik del streliva,
4. vse podmornike in brodovje,
5. obnovi industrijo v Belgiji in Franciji,
6. zagotovi večje transporte premoga za Belgijo in severno Francijo,
7. poplača škodo,
8. sprejme ozir. se uda, da ententa prevzame kontrolo nad nem. pristanišči.

Samoodločba Nemcev.

Ženeva, 5. novembra. Pariški »Victoire« z dne 27. oktobra prinaša dne 27. oktobra članek, ki pravi: Samoodločba Nemcev v Avstriji se bo na vsak način varovala in priznala. Če se pa bodo Nemci v Avstriji pridružili Nemcem v rajhu, bodo morali prevzeti tudi svoj delež na vojni odškodnini, ki se bo naložila Nemčiji.

Ženeva, 5. novembra. Pariški »Gaulois« z dne 26. oktobra svari avstrijske Nemce, da naj se ne pridružijo Nemčiji ter predlaga, da naj se vzame v mirovno pogodbo predlog: Vsak narod, ki se pridruži eni izmed vojujočih se strank, mora biti deležen ugodnosti, ki jih nudi mirovna pogodba zmagovalcem, pa tudi bremen, ki se naložé premaganim.

Nemčija zopet krši nevtralnost.

Inomost, 6. novembra. (Kor. urad.) »Innsbrucker Nachricht.« objavljajo na čelu svoje današnje opoldanske številke naslednjo vest: Bavarsko vojno ministrstvo v Monakovem je predsedniku tirolskega Narodnega sveta dne 5. novembra ob ¾11. ponoči poslalo nastopno brzojavko: »Pogoji za premirje med Avstrijo in entento nas silijo, da v varstvo svojih deželnih mej pošljemo čete na severno Tirolsko. Hkrati naj te čete pomagajo odtok razpuščenih delov avstrijske armade naravnati na vzhod in deželo obvarovati neugnanosti. Naše prednje straže prekoračijo mejo dne 5. novembra. Sledile jim bodo močne sile. Prihajamo kot prijatelji in pričakujemo, da nam pri našem gibanju nemško - avstrijski državni svet in avstrijske poveljstvene oblasti ne bodo delale zaprek. Ko bi se kaj takega vendarle zgodilo, imajo naše čete ukaz, si utreti pot s silo orožja. — Poveljujoči general Kraft von Dellmensingen. — List dostavlja: Premirje z entento je sklenjeno in nemško - avstrijski državni svet ga je obžalovaje vzel na znanje. Pogoji se izvajajo. Tirolska že ravna po njih. Prebivalstvo samo pa bo z ozirom na zle dogodke, ki so se pripetili mnogokod po Tirolskem, prihod rediteljskih čet v interesu dežele in dotekajočih trum, ki same hudo trpe zaradi nereda, pa naj pripadajo katerikoli narodnosti, le pozdravljalo.

Inomost, 6. novembra. Bavarske čete so danes zjutraj zasedle Kufstein ter korakajo proti Inomostu.

Dunaj, 6. novembra. Zveza z južno Tirolsko je pretrgana.

Bavarci prodirajo na Koroško.

Solnograd, 6. novembra. (K. u.) Danes popoldne so semkaj prispele bavarske čete. Močne so za približno dva bataljona. Hotele so nadaljevati potovanje v gorovje. Vodstvo vojnih transportov je odreklo prevoz. Nato se je pri vojaškem štacijskem poveljniku zglasil neki bavarski častnik in je zahteval, da se bavarskim četam dovoli vožnja po železnici. Vojaški štacijski poveljnik ni privolil in je, ko je častnik pri svoji zahtevi vztrajal, protestiral proti temu, da bi bavarske čete potovale dalje. Narodni svet je proti prehodu bavarskih čet protestiral pismeno. Nato so Bavarci vožnjo nadaljevali v smeri Schwarzach-Št. Vid.

Upor nemških mornarjev.

Berolin, 6. oktobra. V nemški vojni luki Kiel so se uprli mornarji. Pridružilo se jim je delavstvo in proglasilo splošen štrajk. Uporni mornarji so se polastili mesta, vojne luke in vseh vojnih ladij in proglasili republiko. Vse mesto je v oblasti upornih mornarjev, ki vzdržujejo v mestu vzoren red ter so prevzeli kontrolo nad razdeljevanjem živil. Častnikom so potrgali kokarde in jim vzeli sablje.

Romunska pristopa zopet k ententi.

Berolin, 5. novembra. Francoski listi poročajo: Romunska vlada bo zopet pristopila k ententi. Kabinet Marghiloman bo demisijoniral ter se bo ustanovil nov koncentracijski kabinet. Romunska se hoče sporazumno z entento udeležiti rešitve balkanskega vprašanja.

Politični pregled.

V nemški Avstriji se je na Dunaju pretekli ponedeljek še obhajal po cerkvah god cesarja Karla, katerega pa ni več na Dunaju in o katerem se sploh ne ve, kje prebiva. Cesarica Cita se hoče preseliti na Češko. Nemška Avstrija se pogaja s sosednimi državami s čeho-slovaško, ogrsko in Narodnim svetom v Ljubljani glede prometa in prehrane. **Bavarska** je udrla z močnimi četami na Tirolsko, zasedla Kufstein in prodira proti Inomostu. Najbrže hoče trajno združiti severno Tirolsko z Bavarsko, kakor se je to pred sto leti že zgodilo. V **Čeho-Slovaško državo** se je vrnil iz Švice dr. Kramař z ostalimi odposlanci. V Pragi se pripravlja izklicanje češke republike. Nemški kraji na Češkem se nočejo ločiti od češke države, marveč prosijo čeho-slovaške čete za pomoč proti boljševizmu, ki se je razpasel po njih. Na **Ogrskem** so razmere še vedno zelo neurejene. Nadvojvoda Jožef je odložil nadvojvodsko čast in prisegel s svojim sinom kot Jožef von Habsburg ogrskemu Narodnemu svetu zvestobo. Ogrska vlada je prosila ententno armado na Balkanu za premirje. Narodnosti se hočejo na Ogrskem osamosvojiti. V **državi SHS** so razmere vedno bolše. Avstrijska armada se hitro umika brez večjih nasilnosti skozi slovenske pokrajine. Avstrijska armada iz Srbije se umika skozi Bosno in pri tem pleni in ropa. Lahi polagoma zasedajo ozemlje, katerega jim je prepustila avstrijska vlada v premirju. Narodno Vijeće je proti temu protestiralo. Na **Poljskem** se pričakuje izklicanje republike. V **Nemčiji** so razmere od dneva do dneva obupnejše. V vseh večjih mestih je prišlo do velikih demonstracij za mir, v Kielu, največji nemški vojni luki, pa do upora mornarjev. Upor se vedno bolj širi. Uporniki zahtevajo odstranitev nemškega cesarja. Nemški cesar se neznano kje skriva. **Velika Rusija** je pretrgala vsako zvezo z Nemčijo. **Romunija** se pripravlja, da zopet pristopi k ententi. Dosedanje ministrstvo Marghiloman, ki je sklenilo s centralnimi državami bukareški mir, bo demisijoniralo. Na **Francoskem** se vrši konferenca ententnih držav, na kateri se posvetujejo o pogojih za premirje in mir napram Nemčiji.

Uradniška imenovanja Narodne vlade.

— **Važne osebne izpremembe.** Zloglasna postajenačelnika Wieser v Gorici in Ječminek na Jesenicah sta odstavljena. — Istotako prof. Vesel na obrtni šoli v Ljubljani. — Na ljubljanski realki je odstavljen vodja prof. Svoboda in imenovan za vodjo prof. Jos. Mazi. — Poštni urad v Planini na Notranjskem je postavljen pod osebno nadzorstvo g. posesnika Lavriča, oni v Idriji pa pod nadzorstvo notarja Tauzesa. V Idriji službuje zloglasni denuncijant in nemškutar Helmich. Pričakujemo, da se bo v kratkem po vseh uradih temeljito pomedlo.

Po sklepu narodne vlade so od službe odstavljeni: deželni predsednik Henrik grof Attems, dvorna svetnika Viljem vitez Laschan in Oskar vitez Kaltenegger, deželnovladni svetniki Gustav Kulavics, doktor Henrik pl. Cron in dr. Robert Praxmarer, deželnovladni tajnik Michelangelo baron Zois, policijski ravnatelj Karel grof Künigl, policijski svetnik dr. Mihael Skubl, računski revident Ferdinand Staudacher in računski oficial Bruno Klauer.

Poverjeništvo za pravosodje Narodne vlade SHS v Ljubljani je imenovalo začasno za vodjo deželnega sodišča v Ljubljani gospoda dr. Otona Papeža, svetnika višjega deželnega sodišča v Ljubljani; njegovim namestnikom gospoda Frana Regallyja, deželne sodnije svetnika v Ljubljani; za vodjo okrožnega sodišča v Rudolfovem gosp. Josipa Žmavca, deželne sodnije svetnika v Rudolfovem; za vodjo državnega pravdništva v Ljubljani gosp. Božidarja Bežeka, deželne sodnije svetnika v Ljubljani; za vodjo okrajnega sodišča v Ljubljani gosp. Alojzija Žebreta, deželne sodnije svetnika v Ljubljani; za vodjo okrajnega sodišča v Radovljici gosp. Ivana Zemljiča, okrajnega sodnika v Radovljici. — V smislu Narodne vlade od 1. novembra t. l. je Poverjeništvo za pravosodje gosp. Frana Milčinskega, višjega deželnega sodišča svetnika v Ljubljani, dalo na razpolago Poverjeništvu za socijalno skrbstvo. Namestnika državnega pravdništva v Ljubljani gosp. Ernesta Stöckla in gosp. Antona viteza pl. Ohm - Januschowskega je Poverjeništvo za pravosodstvo dalo na razpolago predsedstvu deželnega sodišča v Ljubljani, enako tudi vodjo okrajnega sodišča v Radovljici gosp. Hugona Luschina. Gospoda dr. Roberta Ogoreutza, okrajnega sodnika v Ljubljani, je pridelilo v službovanje državnemu pravdništvu v Ljubljani. Končno je imenovalo za ravnatelja kaznilnice v Ljubljani gosp. stotnika Adolfa Arkota.

V smislu sklepa narodne vlade je poverjenik za trgovino in industrijo dr. Karel Triller suspendiral dosedanjega voditelja tobačne tovarne nadzornika Ignacija Elsnerja in imenoval na njegovo mesto začasno stavbnega svetnika ing. Koblerja, za njegovega namestnika pa Jos. Mandla. Profesor dr. Henrik Svoboda je suspendiran od vodstva državne višje realke v Ljubljani. Začasno vodstvo se je poverilo profesorju tega zavoda Josipu Maziju. — Dr. Oton Ambrositsch je odstavljen od vodstva mestnega urada v Celju. Začasno vodstvo se je poverilo vladnemu tajniku v Ljubljani dr. Frideriku Lukanu.

Tedenske vesti.

Srbi v Ljubljani. V Ljubljano je prispelo 513 srbskih častnikov in 120 mož, ki so bili dosedaj v avstrijskem vjetništvu pri Solnogradu. Povsod jih ljudstvo z veseljem pozdravlja in v gledališču so bili predmet velikih manifestacij in pozdravljanj. Del Srbov hoče ostati v Ljubljani in opravljati tukaj vojaško službo. Vsi srbski častniki so krepkih velikih postav in nosijo popolnoma nove srbske uniforme, katere so si pripravili za povratek v domovino že takoj začetkom svojega vjetništva.

— **Nekoliko podrobnosti iz prvih dni svobode v Ljubljani.** Nad vse pričakovanje lepo uspeli narodni praznik 29. oktobra, ki ostane v najlepšem spominu vsakemu, ki ga je doživel, je bil posvečen samo naši radosti radi priborjene svobode. Nobenega zabavljanja ni bilo, nič zaničevanja poginule Avstrije in njenih pobeglih generalov, nič spodtakljivega, vse visoko dostojno. Tako manifestira zrel narod. O narodnem prazniku so nemški listi po večini poročali prav, nekateri pa so nesramno lagali, da smo hoteli vse Nemce pobiti. Resnica je ta, da se morejo med nami svobodno gibati in se ni nobenemu niti las skrivil. — Med zastavami na narodni praznik je vihrala na Dunajski cesti tudi slovenska zastava iz Gorice. Stara, častitljiva je ta zastava Slovenskega bralnega in podpornega društva iz Gorice. Jeden izmed odbornikov jo je spravil v Ljubljano, ko je bežal iz Gorice. Društvo je imelo pravico nositi to zastavo po mestu in često smo jo videli v Gorici ob raznih pogrebih. Naši narodni nasprotniki so jo zmerjali z »rusko zastavo«, od balkanske vojne dalje

pa s »srbsko«. Sedaj ponosno plapola v svobodni Jugoslaviji in se je udeležila velikega narodnega praznika v Ljubljani. — Posebno pozornost v sprevodu je vzbujala slika Wilsona, našega odrešitelja. Nosil je sliko dolenjski Amerikanec Goltman. — Italijanski vjetniki so bili posebno veseli svobode. S svojimi narodnimi znaki na prsih in kapah poleg jugoslovanskih barv so radostnih obrazov hodili po mestu in klicali »Eviva la Jugoslavia! Evviva l' Italia!« — Neka nemška hišna posestnica M. je bila na narodni praznik v velikih skrbeh. Bala se je, da Slovenci uderejo v njeno stanovanje in jo oropajo. Zaslepljena žena se je dala zastražiti in ukazala je zapreti hišna vrata. Potem pa je bridko jokala v svoji sobi. Mi pa smo se veselili. — Nemški napisi so bili izginili pred narodnim praznikom. Sami so jih odstranili, nihče jih ni sili, in Ljubljana je bila očiščena. Pa je treba še nekaj očistiti. Oni Slovenci, ki imajo svoje priimke še kako po nemško zverižene, naj jih lepo očistijo peg in jim dajo pošteno slovensko lice! Trgovec Pauschin v Wolfovi ulici je zbil iz svojega priimka nad prodajalno ch, tako da se je čitalo Paus . .in. Naj se piše odslej lepo po slovensko Pavšin. — Kranjska hranilnica je bila tisti dan osamljena, izpostavljena sovražna pozicija, brez vsake zastave in brez napisov, ker so odstranili »Krainische Sparkasse« in »Kranjsko hranilnico«, češ, kjer ni prostora za nemški napis, ga ni tudi za slovenski. Pa bo že bolje tudi pri Kranjski hranilnici, da ne bo slovenski denar' več služil proti Slovencem. — Trdovratno se je držal avstrijski orel nad tobakarno v Šelenburgovi ulici. Drug dan zvečer sta se ga lotila nek slovenski fant in italijanski vjetnik. Dolgo se je zoperstavljal orel, slednjič sta ga le vrgla dol in italijanski vjetnik je imel potem v sprevodu posebno veselje ž njim ter ga je obdelaval s primerno spoštljivostjo. — Sedaj pa rada umrjem, tako je vzkliknila stara dobra slovenska žena v mestu, ko je doživela narodni praznik. Sedaj bo konec slovenskega trpljenja, videla sem Jugoslavijo. — Izpolnjene so moje želje, tako se blesti napis na trobojnici na Prešernovem spomeniku. Da, izpolnjene so naše želje, živela Jugoslavija!

— **Pustite vojaške predmete na miru.** Vse blago, ki pride z fronte v Ljubljano, je tukaj zaplenjeno in last naše države. Vsled tega je popolnoma nedopustno, da si posamezniki to blago prilastujejo. Je pa dostikrat tudi zelo nevarno kot nam kaže sledeči slučaj, ki se je dogodil na ljubljanskem južnem kolodvoru. Tamkaj so dobili železničarji nekaj steklenic metilina, ki je strupen, katerega so pa smatrali za koniak. Pretakali so ga v razne posode ter ga pili. Cela vrsta železničarjev je na to za zastrupitvijo obolela, na kar so jih prepeljali v bolnico. Dosedaj so za zastrupitvijo že umrli Franc Vidmar, David Hauptman, Robert Sigl, Iv. Babnik, in Franc Klander.

— **Šusteršičev tednik »Resnica«** je prenehal izhajati.

— **Ogromno delo naših železnic.** Jugoslovanski železničarji z napetjem vseh svojih moči vzorno vrše svojo nad vse težavno službo. Ves promet je v rednem teku in če se posreči poskrbeti za železniško osobje za čas velikega napora primerne hrane, ter če ne nastopi pomanjkanje železniškega inventarja, zlasti vagonov, bo Južna železnica spravila dnevno 25.000 do 30.000 vojakov naprej v zaledje proti Dunaju. Prometni urad se pogaja s sosednimi narodnimi državami, da ne zadržujejo v svojem ozemlju našega železniškega materijala.

— **Južna železnica potrebuje sprevodnikov.** Pozivljajo se domov došli vojaki, da se zglašajo za sprevodnike. Južna železnica jih nujno potrebuje večje število. Obilo je takih, ki so se vrnili pa za zimo niso preskrbljeni s poslom. Nudi se jim tako lepa prilika za dober zaslužek. Preskrbljeni bodo tudi s hrano in stanovanjem. Zglasiti se je na postaji Južne železnice v Ljubljani.

— **Konji brez gospodarjev.** Okrog Ljubljane se potika mnogo konj in drugih četveronožcev, ki so jih pustili bežeči vojaki. Žival bode sama poginila, ako se je ne reši, ker jih ljudje ne smejo poloviti in porabiti v svoj hasek, bi bilo gotovo umestno, ako bi dovolila merodajna oblast, da se žival pobija in meso proda po znižanih cenah, s čimer bi se prihranilo mnogo drugega živeža. S tem mesom bi se sosebno lahko prehranjevalo skozi Ljubljano bežeče vojaštvo.

— **Oddaja delavnih volov.** Deželno mesto za vnovčevanje živine ima večjo množino dobrih delavnih volov. Kmetovalci jih lahko dobe v rejo. Za prirastek v teži vola se bo ob vrnitvi posestniku plačala primerna odškodnina. Ker je promet od daljših krajev zelo otežkočen, zato naj se zglase le v bližini Ljubljane stanujoči posestniki. Voli se bodo prodajali vsak dan ob 2. uri popoldne na Zelenem hribu pri dolenjskem kolodvoru.

Praga, 6. novembra. Bivša avstrijska cesarica Zita se je obrnila do češkega Narodnega vybora z vprašanjem, ali bi ji bilo mogoče preseliti se na Češko. Narodni vybor je odgovoril, da češka republika nima ničesar proti temu, če pride bivša avstrijska cesarica kot privatna oseba na Češko.

— **Mladi prašiči naprodaj.** V Ljubljano prihaja vsak dan velika množina mladih prašičev, za katere ni nobene krme. Opozarjamo posestnike, da si nabavijo te prašiče. Prodajali se bodo vsak dan od 2. ure naprej popoldne na Zelenem hribu poleg dolenjskega kolodvora.

Ustavljen civilni železniški promet.

Od četrtka zvečer od 6. naprej je ves civilni promet po železnicah do preklica ustavljen. Promet se zopet otvori, čim bo glavno umikalno gibanje bivše avstrijske armade končano.

Vojni dogodki.

Italijansko nasilje na Primorskem. Italijani so zasedli Trst ter takoj uvedli italijansko pravo in italijanski uradni jezik v večih uradih. V finančni, poštni in politični stroki so odpustili nekatere slovenske uradnike. Sodne so pustili. Promet po železnicah je popolnoma ustavljen. Italijani so zasedli tudi Puli, kamor so poslali 4 velike vojne ladje, eno križarko, 8 torpedovk in več drugih ladij. Zahtevali so izročitev vsega našega brodovja. Italijani so zasedli tudi zapadno istrske kraje, Koper, Milje, Piran in Rovinj. Povsodi izkrcavajo čete. Tudi v Reko je priplulo italijansko brodovje, čigar poveljnik je izjavil, da nič ne ve, da je bivše avstrijsko brodovje sedaj jugoslovanska last. Italijanski vojaki so se izkrcali tudi v Opatiji. Tudi v Dalmaciji so zasedli Italijani celo vrsto mest. Ljudstvo je povsodi silno razburjeno, ker misli, da hočejo Italijani trajno zasesti jugoslovanske pokrajine. Promet med Ljubljano in Trstom je popolnoma ustavljen. Italijani so poslali male posadke v Logatec in Postojno.

Nemci se vedno umikajo. Včerajšnje poročilo pravi, da so se nemške čete med Escauto in Oiso odmaknile od sovražnika, ki jih zasleduje. Tudi med Oiso in Mozo so izvedli Nemci večje premikanje. Ententne čete so dosegle splošno črto Marle-Le Gros Dizy- Ecly. Južno Duna so Amerikanci sunili čez Mozo in vdrli v gozdovje. Zračni boji so hudi vsak dan.

Odgovorni urednik: Emil Vodeb.
Tisk »Narodne Tiskarne« v Ljubljani.

Izdaja: Konsorcij »Domovine«.
Izhaja vsak petek.
Naročnina za tekoče leto 12 K, za pol 6 K. Posamezna številka 30 vinarjev.
Uredništvo in upravništvo:
Sodna ulica št. 6, pritličje desno.
Inserati po dogovoru.

Pobarvano blago
(črno, rdeče, modro, rjavo itd.) starih ponošenih, obledelih in včasih že zavrženih oblek je uporabno **kot novo!**
Domače platno, pobarvano modro, je posebno trpežno.
Za naročila po pošti se uljudno priporoča
Prva in največja parna barvarnica in kemična čistilnica
Josip Reich, Ljubljana
Poljanski nasip štev. 4.

Mestna hranilnica ljubljanska
Prešernova ulica štev. 3,
največja slovenska hranilnica
je imela koncem leta 1917 vlog . . . . . K 66,800.000
hipotečnih in občinskih posojil . . . . . „ 27.000.000
in rezervnega zaklada . . . . . „ 2,000.000
Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po
4%,
večje nestalne vloge pa po dogovoru.
Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo
c. kr. deželne vlade.
Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.
Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%, izven Kranjske pa proti 5¼% obrestim in proti najmanj 1% ozir. ¾% odplačevanju na dolg.
V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.

Tvrdka: M. Rosner & Comp.
veležganjarna v Ljubljani
oddaja cenjenim odjemalcem fino, pristno blago lastnega izdelka:
slivovico, sadjevec, brinjevec, konjak in vino vermout
po ugodnih cenah.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice
registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani
obrestuje hranilne vloge po čistih
4¼%
brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za svoje vložnike.
Rezervni zaklad K 1,000.000.
Hranilne vloge K 23,000.000.
Ustanovljena leta 1881.

Jadranska Banka
Podružnica Ljubljana.
Delniška glavnica: . . . . K 12,000.000.
Rezerve: okrog . . . . K 1,000.000.
Centrala: TRST.
Podružnice:
Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Metković, Opatija, Spljet, Šibenik, Zader
Sprejema:
Vloge na knjižice in jih obrestuje po čistih 4%
Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Dviga se lahko vsak dan brez ozira na moratorij. Rentni davek plača banka iz svojega.
Kupuje in prodaja:
Devize, valute, vrednostne papirje itd. srečke c. kr. razredne loterije.
Eskontira:
Menice, devize, vrednostne papirje itd.
Izdaja:
Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.
Daje predujme:
na blago, ležeče v javnih skladiščih.
Prevzema:
Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.
Brzojavni naslov:
JADRANSKA.
Telefon št. 257.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.
Delniška glavnica . K 10,000.000.—
Rezervni fondi . . . K 2,000.000.—
Podružnice:
v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. č. Ljubljani) in Celju.
Sprejema
vloge na knjižice in na tekoči račun.
Nakup in prodaja vseh vrst vrednostnih papirjev, deviz in valut. Vnovčevanje kuponov, izžrebanih zastavnih pisem in obligacij.
Nakazila in kreditna pisma.
Borzna naročila.
Promese
k vsakemu žrebanju.
Posojila
na vrednostne papirje.
Eskontovanje menic.
Sprejemanje
vrednostnih papirjev v hrambo in oskrbovanje.
Stavbeni krediti.
Aprovizacijski krediti.
Poslovnica
c. kr. avstrijske državne loterije.